

in so podlaga umnemu kmetijstvu. Kmetu potreba je tudi večkrat poučne knjige in časopise čitati, da mu je moč napredovati, mora tudi vse dohodke in stroške vselej sproti zapisovati in preračunjevati, kajti to vse mu pové, pri čem da je, ali napreduje, ali da je v ravnotežji, a i da morebiti celó nazaduje v svojem gospodarstvu. Skoraj vsa dela in opravila kmetovalčeva združena so pa s prirodoznanstvom in naravoslovjem najtesneje. Vsi ti, postavno predpisani predmeti se, žalibog, dandanes v ljudskih šolah več teoretično nego praktično poučujejo, zavoljo tega pa tudi današnja šola v tem obziru še pravega cilja ne dolega. Ves ta pouk treba je praktično preustrojiti in na dejansko kmetijsko stališče prevesti, kar bi ljudstvu tisočkrat večje obresti donášalo, nego temu dandanašnja šola zadostovati more. Na tak način bi se tudi trdno prepričanje med ljudstvom dejansko vtrdilo, da je ljudska šola prekoristna in potrebna naprava.

Ako bodo pa hoteli učitelji v prihodnje povedanemu važnemu namenu primerno zadostovati, morali bodo tudi sami v kmetijstvu dejansko izurjeni biti. Zategavoljo naj se učiteljskim kandidatom za tak pouk uže na učiteljskih potrebno skrbí, a za one stareje aktivne učitelje naj bi se pa na kmetijskih sadje in vinorejnih deželnih šolah za pouk v kmetijstvu med velikimi počitnicami z vpeljavo kmetijskih tečajev skrbelo, kot je bilo to preje — še leta 1875. Važnost in potrebo vsega tega poudarjal sem lansko leto pri učiteljski konferenci v Postojni in pozneje tudi meseca septembra pri letnem zboru „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani, kolikor se je dalo temeljito in stvarno; prvo bilo mi je povod, da sem se bil med sejami deželnega zbora v posebno peticijo v imenu vseh učiteljev tukajšnjega okraja za vpeljavo kmetijskega tečaja na deželni sadje in vinorejni šoli na Slapu za učitelje na-nj obrnil; deželni zbor jemal je bil tudi to peticijo v poštev, ter jo s priporočilom deželnemu odboru v ugodno rešitev odstopil. Kaj se je do sedaj v tej zadevi storilo, mi ni še znano, a upa se za gotovo ugodne rešitve na prid in povzdigo kmetijstva.

Korist kmetijskega pouka razvidna in očitna je na vse strani, upeljava taistega pa kot obligatni predmet v ljudske šole postala je nujna in silna potreba.

Kar bi se gledé kmetijskega pouka v ljudski šoli pričelo, to naj bi se pozneje v dobro osnovanih kmetijskih nadaljevalnih tečajih dovršilo in dokončalo. Ti (kmetijski) tečaji naj bi se poleg vsakdanje ljudske šole praktično vsopredno s ponavljavnico vpeljali. Ponavljavnica dosedanja sama na sebi dandanes potrebam časa več ne zadostuje, in tudi še nikdar — zadostovala ni. Le združena z nadaljevalnimi kmetijskimi praktično-osnovanimi tečaji bode ta naprava mladini in splošnemu prebivalstvu koristnega sadú donášala. Toraj če se učitelji s poukom in delom obkladajo, naj se jim privošči tečnega in praktičnega opravila (ne pa same teorije), kakoršno bode tudi za prihodnost koristnega sadu rodilo.

Z velikim veseljem in radostjo čital sem v 39. listu „Novic“ dopis iz Novega mesta, kateri naznanja obravnave zbora tamošnje kmetijske podružnice, med katerimi bil je tudi nasvet, da se c. k. kmetijska družba v Ljubljani naprosi — posredovati pri deželnem zboru za to, da se kmetijski pouk v ljudski šoli kot obligatni predmet vpelje, ter da se ustanovijo na teh šolah kmetijski nadaljevalni tečaji. Slavne podružnice kmetijske po deželi, posnemajte svojo novomeško in vipavsko sestrico, kateri obe ste za napredek in povzdigo kmetijstva v svojem okrožju resnično delavni!

Še le potem, kedar bode enkrat kmetijski pouk kot obligatni predmet v ljudske šole cele dežele postavno

vpeljan in po nadaljevalnih kmetijskih tečajih praktično dovrševan, in kedar bodo tudi ljudski učitelji za tako poučevanje dejansko izvežbani, imela bode od njega dežela vrednega in koristnega sadú, popreje gotovo ne.

M. Rant.

Gospodarske izkušnje.

Cepljenje sadnih dreves pozimi.

Vsak sadjerejec vé iz lastne izkušnje, kako da ima spomladi vse roke polne dela: tu je treba prirezovanja, ondi trebljenja, sajenja; za požlahnovanje ali cepljenje še niti časa prav ne zmore. Vsakako pa pripada požlahnovanje najiminennejšim opravkom v drevesnici. Zato je modro, ako se to delo prej, uže pozimi opravi. Po navodu časnika štajarske kmetijske družbe naj se to delo tako-le opravlja:

Uže jeseni se divjaki, do olovke ali „bleštifta“ debeli, odberejo za požlahnovanje, ter se na primernem prostoru v drevesnici zagrebejo ali zakopljejo, da so precej pri rokah. Potem je treba priskrbeti si za cepljenje cepičev. Te je tudi treba v drevesnici zakopati, da se ne skvarijo. Potem se priredi kakošna klet, da se v njej požlahnovanje opravlja. Za snago je treba skrbeti in za zdrav zrak. Tudi naj se priredijo zaboji (kište), ki pa naj imajo noge. V zaboje se polagajo požlahnjena drevesa. Sočivje se naj ne hranjuje v takošnih kletih, ter naj tū ne smrdi po gnjilobi. Toplota kleti bodi enakomerna, 3—5° R.

Ko nastopi zimski mraz, vzamejo se divjaki in cepiči v klet. Divjake je še posebno treba lepo zaviti v ovitke iz mahú. Poprej pa naj se pomočijo v zmes iz ilovice, kravjeka in pepela. Divjak se ob korenikah dobro prireže, v imenovano zmes potisne, izvleče, v mah ovije in v zaboj shrani. Cepiče pa kaže v vlažen ali snažen pesek povtikati.

Predno se gre cepit, priredi naj se mrzel tekoč vosek, ojster nož in obveza. Sedaj se vzame po en zaboj iz kleti v hišo in se prične požlahnovanje. Delo se lahko opravlja na vsak način in še natančneje kakor v drevesnici. S požlahnjenimi drevesci napolnjeni zaboji denejo se zopet v klet. Skrbeti se ima za vedno čist zrak. Tako ostane vse do spomladi. Presajati jih kaže kolikor mogoče pozno, ker so močno občutljivi drevesčki zoper mraz. Naj se toraj čaka do konca meseca aprila ali do začetka maja; vendar to ni povsod enako.

Na tak način požlahnujejo jabelka, hruške, češplje itd. Začne se z jabelki, pozneje pridejo hruške na vrsto in naposled češplje. Na kutino se ne dajo hruške dobro cepiti; bolje se prime okuliranje poleti. Če se je bati, da se požlahnjena drevesa vsušijo, treba jih je večkrat naškropiti ali na dež nesti.

Ta nasvet utegne marsikateremu naših sadjerejcev še neznan biti. Poskušnje so ga pa po poročilu časnika štajarske družbe kmetijske uže dovolj potrdile, toraj je priporočila vreden.

Gospodarske novice.

Nova iznajdba sadje dolgo časa sveže (frišno) ohraniti.

Sadje, kakoršno koli: češplje, breskve, grozdje itd. se ohrani čez zimo dobro, če se vloži v pšenične otrobe v oglje pokuhane. — To sredstvo je iznašel v Kaliforniji neki gosp. Dietz, ki je na to svojo iznajdbo patent vzela. Daleč po svetu poslana breskve in grozdje so bile v novem letu še le z drevesa ali s trte vzete.